

Sygn. akt IC 1621/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SR del. Agnieszka Baranowska-Gos
Protokolant	Anna Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z powództwa **E. S.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie

- zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda E. S. kwotę 40.000,00 zł (czterdzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2012 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 2.000,00 zł (dwa tysiące złotych) tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa;
- nie obciąża powoda E. S. opłatą sądową od oddalonej części powództwa;
- znosi wzajemnie koszty procesu między stronami.

Sygn. akt I C 1621/12

UZASADNIENIE

Powód E. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 80.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2012 r. do dnia zapłaty – tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej – W. S., w następstwie wypadku komunikacyjnego w dniu 23 sierpnia 2001 r.

Pozwany (...) S.A. nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów procesu.

Podniósł, że dochodzone roszczenie o zadośćuczynienie nie ma podstaw prawnych i to zarówno w oparciu o art. 446 § 4 jak i art. 448 k.c. Ponadto zakwestionował wysokość roszczenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 sierpnia 2001 r. na skrzyżowaniu drogi W. - K. z drogą podporządkowaną K. - B. kierujący samochodem marki R. M. D. wjechał na skrzyżowanie z przekroczeniem dopuszczalnej na tym odcinku drogi prędkości oraz mając

czerwone światło dla kierunku ruchu, nie udzielił pierwszeństwa przejeżdżającemu przez to skrzyżowanie autobusowi marki A., uderzając w prawy bok tego autobusu, powodując nieumyślnie śmierć jego pasażerów, m. in. W. S..

Za ten czyn M. D. został skazany przez Sąd Rejonowy w Radomsku wyrokiem z dnia 23 czerwca 2003 r. na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2004 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. podwyższył wymierzoną karę do 5 lat i 6 miesięcy.

/dowód: kopia wyroków z uzasadnieniem k. 67-143/

W dacie wypadku posiadacz pojazdu ciężarowego M. D. był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwaną Zakład (...) (niesporne).

Powód E. S. jest ojcem W. S.. W dacie śmierci syna miał 67 lat. Był emocjonalnie związany z synem, kochał go. Nie może pogodzić się z jego śmiercią i często go wspomina. Brakuje mu syna. Mimo odrębnego zamieszkiwania był z nim w dobrych relacjach i kontaktach. Wzajemnie się odwiedzali. Spędzali ze sobą święta i uroczystości rodzinne np. imieniny.

/dowód: zeznania powoda k.64 verte 65,123/

Aktualny stan psychiczny powoda E. S. – w kontekście następstw śmierci syna - ocenia się jako dobry. Oznacza to, że nie następują u powoda istotne zaburzenia sfery emocjonalnej, które były bezpośrednim następstwem doświadczenia śmierci syna.

Z psychologicznego punktu widzenia zakres szkód psychicznych jakich doznał powód E. S. w wyniku przedmiotowego zdarzenia (śmierci syna), miał ograniczony zakres i nasilenie, co jednak nie oznacza, że nie doświadczył on cierpienia jako stanu emocjonalnego w wyniku śmierci członka najbliższej rodziny. W krótkiej perspektywie od zdarzenia cierpienie to, problemy emocjonalne, były znaczne, ale z czasem – w naturalny sposób – uległy zmniejszeniu, a w konsekwencji aktywnego procesu otepiennego – zatarciu.

Brak jest podstaw do uznania, że u powoda E. S. wystąpił długotrwały lub trwały uszczerbek na zdrowiu jako następstwo zmian psychicznych w wyniku śmierci syna.

/dowód: opinia biegłego psychologa J. T. k. 98-100/

Powyższy stan faktyczny nie był sporny między stronami i został ustalony na podstawie wskazanych dowodów.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o uzupełnienie opinii biegłego psychologa przez udzielenie odpowiedzi dotyczącej świadomości i swobody powoda przy udzielaniu przez niego pełnomocnictwa w sprawie (k.107), ponieważ zakres tych pytań wykracza poza ramy niniejszego postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie kwestia zasady odpowiedzialności pozwanego za szkodę powoda, będącą następstwem śmierci W. S. jest niewątpliwa.

Stosownie bowiem do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U.2013.392) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem m.in. śmierci.

Natomiast przepis art. 35 ustawy stanowi, że ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Bezspornym w sprawie jest, że M. D. - kierujący samochodem marki R., który w dniu 23 sierpnia 2001 r. doprowadził do śmierci W. S. – syna powoda, posiadał w tym dniu ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie.

Nadmienić przy tym należy, że kierujący pojazdem M. D. za ten czyn został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie sygn. II K 423/02.

Zgodnie z treścią art. 11 k.p.c. ustalenie tego wyroku co do popełnienia przestępstwa przez M. D. wiąże Sąd w/w postępowaniu cywilnym.

Zaznaczyć to należy marginalnie, ponieważ odpowiedzialność sprawcy wypadku oparta jest na zasadzie ryzyka, przewidzianej w art. 436 § 1 k.c. w związku z art. 435 § 1 k.c.

Przypisanie zaś M. D. odpowiedzialności cywilnej za śmierć syna powoda uzasadnia gwarancyjną odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego Zakładu (...) w niniejszej sprawie na podstawie powołanych wyżej przepisów ustawy z 22 maja 2003 r.

Pozwany kwestionując zasadę swojej odpowiedzialności podniósł, iż w świetle przepisów obowiązujących w dacie szkody, powodowi nie przysługuje prawo żądania zadośćuczynienia z tytułu krzywdy powstałej w następstwie śmierci osoby bliskiej. Wskazał, iż przepis art. 446 § 4 k.c. przyznający członkom najbliższej rodziny zmarłego prawo żądania takiego zadośćuczynienia, został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. Zatem w dacie śmierci W. S., z którego to zdarzenia powód wywodzi swoje roszczenie o zadośćuczynienie powyższa umowa prawna nie obowiązywała.

Sąd Okręgowy podziela to stanowisko.

Zauważyć przy tym jednak należy, że powód dochodzi swojego roszczenia na podstawie art. 448 k.c., w związku z art. 24 § 1 k.c.

Sąd Okręgowy zgodził się ze stroną powodową, że przepisy te mogą stanowić podstawę prawną dochodzonego przez nią roszczenia.

Pogląd taki znajduje bowiem oparcie w ugruntowanym już orzecznictwie Sądu Najwyższego, które Sąd Okręgowy w tym składzie podziela (por. wyrok S.N. z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/09, OSNC – ZD 2010/3/91, OSP 2011/2/15 LEX nr 599865, uchwała S.N. z dnia 22.10.2010 r. III CZP 76/10 LEX nr 604152, uchwała S.N. z dnia 13.07.2011 r. III CZP 32/11 LEX 950584, OSP 2012/3/32).

Wskazuje ono jednoznacznie, że Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r., wskutek uszkodzenia ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia.

Taka zaś sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/09, podzielonym w kolejnych powołanych wyżej orzeczeniach, Sąd Najwyższy stwierdził, że katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Nie budzi jednak wątpliwości, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 i 24 k.c. jest znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem

podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych niewymienionych wprost w art. 23 k.c. należy np. pamięć o osobie zmarłej, prawo do intymności i prywatności życia, prawo do planowania rodziny lub płęć człowieka.

Nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej. Artykuł 71 Konstytucji stanowi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Dobro rodziny wymienia także art. 23 k.r.o., zaliczając obowiązek współdziałania dla dobra rodziny do podstawowych obowiązków małżonków. Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Sąd Okręgowy nie podzielił także stanowiska pozwanego Zakładu (...), że uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie prowadziło do naruszenia art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Nie uwzględnia bowiem ono odmienny w tym przedmiocie pogląd Sądu Najwyższego zawarty w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12 oraz w jej uzasadnieniu, który Sąd Okręgowy w pełni akceptuje (OSNC 2013 /7-8/84, LEX nr 1267081).

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W orzecznictwie podkreśla się, że zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – utrzymana w granicach rozsądnych, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z 28.09.2001r. III CKN 427/00, LEX).

Odpowiednia suma nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, a jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego.

W wyroku z 28 czerwca 2005 r. I CK 7/05 (LEX 153254) Sąd Najwyższy stwierdził, że na rozmiar krzywdy, a w konsekwencji wysokość zadośćuczynienia składają się cierpienia fizyczne i psychiczne, których rodzaj, natężenie i czas trwania należy każdorazowo ustalić przy uwzględnieniu okoliczności sprawy. Mierzenie krzywdy wyłącznie stopniem uszczerbku na zdrowiu stanowiłoby niedopuszczalne uproszczenie nie znajdujące oparcia w treści art. 445 § 1 k.c.

Powód E. S. w wypadku w dniu 23 sierpnia 2001 r. stracił syna. Na skutek jego śmierci zerwaniu uległa więź łącząca rodzinę. Jak wynika z zeznań powoda, to był on emocjonalnie związany ze zmarłym synem, kochał go. Nie może się pogodzić z jego śmiercią i często go wspomina. Brakuje mu syna. Zauważyć przy tym należy co wynika również z zeznań powoda, że więź ta nie była jednostronna i występowała także po stronie zmarłego W. S.. Pomimo odrębnego zamieszkiwania od powoda, był z nim w dobrych relacjach i kontaktach. Wzajemnie się odwiedzali, spędzali ze sobą święta i uroczystości rodzinne np. imieniny.

Niewątpliwym więc jest, że śmierć syna musiała wywołać u powoda cierpienie psychiczne. Wniosek taki znajduje oparcie w opinii biegłego psychologa J. T.. Z drugiej strony trzeba zauważyć, co również stwierdził ten biegły, że aktualny stan psychiczny powoda – w kontekście następstw śmierci syna jest dobry. Oznacza to, że nie występują u powoda istotne zaburzenia sfery emocjonalnej, które były bezpośrednim doświadczenia śmierci syna.

Z psychologicznego punktu widzenia zakres szkód psychologicznych jakich doznał powód w wyniku przedmiotowego zdarzenia (śmierć syna) miał ograniczony zakres i nasilenie. W krótkiej perspektywie od zdarzenia cierpienie jego (problemy emocjonalne) były znaczne, ale z czasem – w naturalny sposób -uległy zmniejszeniu, a w konsekwencji aktywnego procesu otepiennego – zatarciu. Ponadto biegły w opinii stwierdził, że brak jest podstaw do uznania, że u powoda wystąpił długotrwały lub trwały uszczerbek na zdrowiu, jako następstwo zmian psychicznych w wyniku śmierci syna.

Uwzględniając powyższe okoliczności oraz czasookres jaki upłynął od daty śmierci powoda, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że stosowną rekompensatą za krzywdę powoda jest kwota 40.000,00 złotych.

Określając początkowe datę biegu odsetek od zasądzonej kwoty na podstawie art. 481 k.c., Sąd miał na uwadze, że w dniu 5 października 2012 r. pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia, czym zakończył proces likwidacji szkody powoda. Oznacza to, że od dnia 6 października 2012 r. nastąpił bieg odsetek.

W pozostałej części powództwo jako nieuzasadnione podlega oddaleniu.

O kosztach sądowych Sąd postanowił na podstawie art. 113 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze i powołane przepisy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)

P.(...)